

ปัจจัยแห่งความสำเร็จและปัจจัยทางการบริหารที่มีผลต่อการพัฒนาองค์กรแห่ง ความรอบรู้ด้านสุขภาพของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

Key Success Factors and Administrative Factors Affecting the Health Literate Organization Development for Sub-District Health Promoting Hospitals

นัฐชัย คุปติปัทมกุล¹, นครินทร์ ประสิทธิ์^{1*}, พิทยา ธรรมวงศา²

Nattachai Kuppapattamakul¹, Nakarin Prasit^{1*}, Pittaya Thummawongsa²

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จและปัจจัยทางการบริหารที่มีผลต่อการพัฒนาองค์กรแห่งความรอบรู้ด้านสุขภาพของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครพนม ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครพนม จำนวน 152 คน คำนวณกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 131 คน โดยใช้การสุ่มแบบอย่างง่าย และเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม มีการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช เท่ากับ 0.99 ดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่าง วันที่ 18 มกราคม - 16 กุมภาพันธ์ 2567 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและการถดถอยพหุเชิงเส้นแบบขั้นตอน ผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมระดับปัจจัยแห่งความสำเร็จและระดับปัจจัยทางการบริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับสูงกับการพัฒนาองค์กรแห่งความรอบรู้ด้านสุขภาพของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครพนม ($r = 0.844$, $p\text{-value} < 0.001$; $r = 0.832$, $p\text{-value} < 0.001$) ตามลำดับ รวมทั้งพบว่าตัวแปรทั้ง 5 ตัว ประกอบด้วย ปัจจัยความสำเร็จ: ด้านการพัฒนาภาพลักษณ์ ด้านผู้บริหารทุกระดับให้การสนับสนุนและติดตาม ด้านการเชื่อมโยงระหว่างสถานบริการในเครือข่ายเดียวกัน และปัจจัยทางการบริหาร: ด้านเทคโนโลยี ด้านการบริหารจัดการ สามารถรวมพยากรณ์การพัฒนาองค์กรแห่งความรอบรู้ด้านสุขภาพของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครพนม ได้ร้อยละ 80.0 ($R^2\text{adj.} = 0.800$)

คำสำคัญ: ปัจจัยแห่งความสำเร็จ, ปัจจัยทางการบริหาร, การพัฒนาองค์กรแห่งความรอบรู้ด้านสุขภาพ, ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

Citation:

Kuppapattamakul N, Prasit N, Thummawongsa P. Key success factors and administrative factors affecting the health literate organization development for sub-district health promoting hospitals. Health Sci J Thai 2024; 6(4): 1-9. (in Thai); <https://doi.org/10.55164/hsjt.v6i4.267846>

¹ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

² สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดอุดรธานี

¹ Faculty of Public Health, Khon Kaen University, 40002, Thailand

² Udon Thani Provincial Health Office Udonthai, 41000, Thailand

* Corresponding author: nakapr@kku.ac.th, Tel: 089-5785911

Received: Feb 18, 2024; Revised: Mar 9, 2024; Accepted: Jun 12, 2024
<https://doi.org/10.55164/hsjt.v6i4.267846>

Abstract

This cross-sectional descriptive research aimed to study key success factors and administrative factors affecting the development of health-literate organizations for sub-district health-promoting hospital directors in Nakhon Phanom province. The study was based on a population of 152 directors; the sample size was 131 using simple random sampling. The reliability coefficient was found to be 0.99. Data was collected between 18 January and 16 February 2024. The statistics used to analyze the data were descriptive statistics and inferential statistics, including Pearson correlation coefficient and stepwise multiple linear regression. The significance level was set at 0.05. The results showed that overall key success factors and administrative factors had a high relationship with the health literate organization development for sub-district health promoting hospital directors in Nakhon Phanom province, ($r = 0.844$, $p\text{-value} < 0.001$; $r = 0.832$, $p\text{-value} < 0.001$), and the five variables include key success factors: image development of healthcare facilities, collaborations between sub-district health promoting hospitals and node hospitals, executives at all levels providing support, and follow-up to create understanding, administrative factors, technology, and management could jointly predict the health literate organizations development for sub-district health promoting hospitals directors at 80.0 percent ($R^2_{adj} = 0.800$).

Keywords: Key success factors, Administrative factors, Health literate organization development, Sub-District health promoting hospital directors

บทนำ

กระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดนโยบายในการพัฒนาคุณภาพหน่วยบริการทุกระดับ ที่นำไปสู่วิสัยทัศน์ของกระทรวงสาธารณสุข คือ เป็นองค์กรหลักด้านสุขภาพที่รวมพลังสังคมเพื่อประชาชนสุขภาพดีที่สุดในที่สุด จึงได้มีเกณฑ์พัฒนาคุณภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลติดดาวขึ้น (รพ.สต.ติดดาว) เพื่อพัฒนาขีดความสามารถคุณภาพบริการสาธารณสุขของหน่วยบริการ มุ่งเน้นเชื่อมโยงระบบบริการ กระบวนการบริการ รวมทั้งการบริหารจัดการ ซึ่งทำให้เกิดการบริหารจัดการเป็นระบบทั้งองค์กร ส่งเสริมการสร้างความรู้ด้านสุขภาพให้ประชาชนและชุมชนพึ่งตนเองได้ และกลายเป็นสังคมแห่งความรู้ด้านสุขภาพ⁽¹⁾ จากการประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ จึงได้มีนโยบายสาธารณะที่มุ่งขับเคลื่อนประชาชนในประเทศไทยมีความรอบรู้ด้านสุขภาพห่างไกลปัญหาโรคไม่ติดต่อ โดยดำเนินการพัฒนาระบบจัดการและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสุขภาพ พัฒนาสิทธิประโยชน์หลักด้านสุขภาพและขับเคลื่อนนโยบายการเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ รวมถึงส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยระบบสุขภาพเพื่อป้องกันแก้ไขปัญหามิในทุกระดับ⁽²⁾ ดังนั้นการดูแลสุขภาพและขับเคลื่อนนโยบายต้องอาศัยบทบาทการทำงานของบุคลากรและหน่วยบริการ เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงในการพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพ โดยมุ่งเน้นการสร้างความรู้ด้านสุขภาพทั้งผู้ให้บริการและผู้รับบริการ ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของระบบงานสาธารณสุขที่ยั่งยืน

องค์กรแห่งความรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literate Organization: HLO) ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วนเพื่อเอื้อให้เกิดความรู้ด้านสุขภาพในระดับบุคคล, ครอบครัว, ชุมชน, และสังคม เชื่อมโยงกันเป็นระบบ ซึ่งการพัฒนาองค์กรแห่งความรู้ขององค์กรนั้น ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้ด้านสุขภาพเป็นเรื่องของบุคลากรทุกวิชาชีพภายในองค์กร ทั้งเรื่องของการจัดระบบ กระบวนการ และบริการที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับเรื่องข้อมูลและการสื่อสารที่เอื้อให้บุคลากรทุกคนมีความสามารถในการสื่อสารการให้ความรู้ด้านสุขภาพ มุ่งเน้นให้ผู้รับบริการเกิดการเข้าถึง เข้าใจ และนำข้อมูลไปใช้ในการดูแลสุขภาพตนเอง ซึ่งองค์ประกอบของการเป็นองค์กรแห่งความรู้ด้านสุขภาพประกอบด้วย 10 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผู้นำและการนำองค์กร 2) ด้านการวางแผนและประเมินผล 3) ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 4) ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ให้บริการและผู้รับบริการ 5) ด้านการตอบสนองความต้องการผู้รับบริการ 6) ด้านการสื่อสารระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ 7) ด้านการเข้าถึงข้อมูลและบริการ 8) ด้านการออกแบบสื่อที่เหมาะสมต่อผู้รับบริการ 9) ด้านการให้ความสำคัญมุ่งเน้นการให้บริการกลุ่มเสี่ยงสูง และ 10) ด้านการสื่อสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และค่าใช้จ่ายในการรับบริการ⁽³⁾

โดยมีปัจจัยแห่งความสำเร็จเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาองค์กรแห่งความรู้ด้านสุขภาพให้ประสบความสำเร็จและเป็นปัจจัยที่เชื่อมโยงการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกวิชาชีพในองค์กรเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ นอกจากนี้ยังเป็นปัจจัย

ที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผู้บริหารทุกระดับให้การสนับสนุนและติดตาม 2) ด้านหน่วยงานสนับสนุนทุกระดับมีแผนงานสนับสนุน 3) ด้านการลงมือปฏิบัติในพื้นที่ที่มีความพร้อมและสมัครใจในการมีส่วนร่วม 4) ด้านการสร้างความเข้าใจและกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือ 5) ด้านการพัฒนาภาพลักษณ์ของสถานบริการ และ 6) ด้านการเชื่อมโยงระหว่างสถานบริการในเครือข่ายเดียวกัน⁽⁴⁾ นอกจากนี้ปัจจัยแห่งความสำเร็จแล้ว ปัจจัยทางการบริหาร เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญกับการบริหารและการพัฒนาองค์กร รวมถึงเป็นเครื่องมือที่ผู้บริหารใช้ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ปัจจัยทางการบริหาร ประกอบด้วย 1) ด้านบุคลากร 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ 4) ด้านการบริหารจัดการ 5) ด้านเวลา และ 6) ด้านเทคโนโลยี⁽⁵⁾

จังหวัดนครพนม มีทั้งหมด 12 อำเภอ 99 ตำบล 1,131 หมู่บ้าน มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 152 แห่ง ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลตามคำสั่งแต่งตั้ง จำนวน 152 คน จังหวัดนครพนมมีการนำนโยบายจากกระทรวงสาธารณสุขที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้ด้านสุขภาพและคุณภาพชีวิตประชาชนทุกกลุ่มวัย โดยนำมากำหนดตัวชี้วัดและดำเนินงานผ่านระบบแพลตฟอร์ม รวมถึงการดำเนินงานในงานสุขศึกษา ซึ่งผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการและพัฒนาโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานของการเป็นองค์กรแห่งความรู้ด้านสุขภาพ แต่การดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านสุขภาพในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลนั้น ยังพบปัญหาเรื่อง การลงทะเบียนในระบบ “สาสุขอุ่นใจ” และประเมินตนเองไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 10 อำเภอ คิดเป็นร้อยละ 83.33⁽⁶⁾

โดย “สาสุข อุ่นใจ” เป็นนโยบายกระทรวงสาธารณสุข ที่สร้างความตระหนักและให้ความสำคัญกับการพัฒนาหน่วยบริการสาธารณสุขให้เป็นองค์กรแห่งความรู้ด้านสุขภาพ มุ่งเน้นการพัฒนาความรู้ด้านสุขภาพให้แก่บุคลากรทุกวิชาชีพ ในองค์กร และเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้รับบริการ⁽⁷⁾ ซึ่งโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เป็นหน่วยบริการระดับปฐมภูมิ ที่ให้บริการด้านการส่งเสริมสุขภาพ การควบคุมป้องกันโรค การรักษาพยาบาล การฟื้นฟูสภาพ และการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข การพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โดยใช้เกณฑ์โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดีดาว (รพ.สต.ดีดาว) นั้น ยังพบปัญหาเรื่อง โครงสร้างหรือหน่วยให้บริการมีความแตกต่างกันตามบริบท การสนับสนุนงบประมาณ และทรัพยากรต่างๆ ไม่เพียงพอและไม่เหมาะสม บุคลากรมีอัตรากำลังที่แตกต่างกัน ไม่เพียงพอต่อภาระงานที่หน่วยงานได้รับมอบหมาย และมีการปฏิบัติงานที่เกินขีดความสามารถ⁽⁸⁾

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา ปัจจัยแห่งความสำเร็จและปัจจัยทางการบริหารที่มีผลต่อการพัฒนาองค์กรแห่งความรู้ด้านสุขภาพของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครพนม เพื่อต้องการสะท้อนปัญหาและความเป็นจริงที่เกิดขึ้น เป็นแนวทางในการพัฒนาองค์กรแห่งความรู้ด้านสุขภาพของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learning) สร้างความตระหนักในการให้ความสำคัญด้านสุขภาพกับทุกคนในองค์กร และประชาชนที่มารับบริการให้มีสุขภาพที่ดีอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จและปัจจัยทางการบริหารที่มีผลต่อการพัฒนาองค์กรแห่งความรู้ด้านสุขภาพของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครพนม

วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional descriptive research) เพื่อศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จและปัจจัยทางการบริหาร ที่มีผลต่อการพัฒนาองค์กรแห่งความรู้ด้านสุขภาพของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครพนม จำนวน 152 คน⁽⁶⁾ ในการคำนวณขนาดตัวอย่างใช้สูตรสำหรับการวิเคราะห์การถดถอยพหุเชิงเส้นแบบขั้นตอน (Stepwise multiple linear regression analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานของ Cohen⁽⁹⁾ คำนวณได้จากสูตร ดังนี้

$$n = \frac{\lambda(1 - R^2_{Y.A.B})}{R^2_{Y.A.B} - R^2_{Y.A.}} + w$$

จากการคำนวณตัวอย่างโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุคูณของตัวแปรจากการศึกษาโมเดลทำนายปัจจัยแห่งความสำเร็จที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สาธารณสุขของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา⁽¹⁰⁾ ได้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จำนวน 131 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยการนำรายชื่อทั้งหมดใส่ภาชนะและทำการจับสลากแบบไม่ใส่คืน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ มีทั้งหมด 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล มีจำนวน 9 ข้อ ส่วนที่ 2 ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการพัฒนาองค์กรแห่งความรู้ด้านสุขภาพของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล มีจำนวน 30 ข้อ โดยพัฒนามาจากแนวคิดของชูชัย ศุภวงศ์ และคณะ⁽⁴⁾ ส่วนที่ 3 ปัจจัยทางการบริหารของการพัฒนาองค์กรแห่งความรู้ด้านสุขภาพของ

ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล มีจำนวน 30 ข้อ โดยพัฒนามาจากแนวคิดของ ประจักษ์ บัวพันธ์⁽⁵⁾ ส่วนที่ 4 การพัฒนาองค์กรแห่งความรอบรู้ด้านสุขภาพของผู้อำนวยการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 50 ข้อ โดยพัฒนามาจากแนวคิดของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข⁽³⁾ โดยส่วนที่ 2- 4 ใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มีคำตอบให้เลือกตอบ 5 ระดับ คือ มากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) น้อยที่สุด (1) ของ Likert⁽¹¹⁾

โดยนำไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน หลังจากนั้นนำมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา ทุกข้อมีค่ามากกว่า 0.50 และได้นำไปทดลองใช้กับกลุ่ม ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดสกลนคร ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช แบบสอบถาม ด้านการพัฒนาองค์กรแห่งความรอบรู้ด้านสุขภาพ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 ด้านปัจจัยแห่งความสำเร็จ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 ด้านปัจจัยทางการบริหาร มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 และเมื่อรวมแบบสอบถามทั้งชุด มีความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.99

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด และสถิติอนุมาน ได้แก่ การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุเชิงเส้น แบบขั้นตอน

การแปลผล

การแปลผลคะแนนระดับปัจจัยแห่งความสำเร็จ ระดับปัจจัยทางการบริหาร และระดับการพัฒนาองค์กรแห่งความรอบรู้ด้านสุขภาพของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครพนม โดยนำมาจัดเป็นระดับ 5 ระดับ ซึ่งได้จากการแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ย⁽¹²⁾ ดังนี้ ระดับมากที่สุด (4.50 - 5.00 คะแนน) ระดับมาก (3.50 - 4.49 คะแนน) ระดับปานกลาง (2.50 - 3.49 คะแนน) ระดับน้อย (1.50 - 2.49 คะแนน) และระดับน้อยที่สุด (1.00 - 1.49 คะแนน) สำหรับเกณฑ์การแบ่งระดับความสัมพันธ์ จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าตั้งแต่ +1 ถึง -1⁽¹³⁾

จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้หลังจาก ได้รับการรับรองจริยธรรมจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย ในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2567 เลขที่ HE662227 โดยดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 18 มกราคม 2567 ถึงวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2567

ผลการศึกษา

คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครพนม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็น เพศชาย จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 58.8 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 59.5 โดยมีอายุเฉลี่ย 50.82 ปี (S.D.= 6.97) อายุต่ำสุด 32 ปี อายุสูงสุด 60 ปี ส่วนใหญ่ มีสถานภาพสมรส จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 83.2 ส่วนใหญ่ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 76.3 มีตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุขมากที่สุด จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 67.2 ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งระดับชำนาญการ จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 72.5 รายได้ต่อเดือน เฉลี่ย 50,177 บาท (S.D.= 10,505.68) รายได้ต่อเดือน 40,001 บาท ขึ้นไป จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 83.2 รายได้ต่อเดือน ต่ำสุด 20,760 บาท รายได้ต่อเดือนสูงสุด 75,000 บาท มีระยะเวลาที่ปฏิบัติงานของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบล อยู่ระหว่าง 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 74.1 เฉลี่ย 20.79 ปี (S.D. = 10.93) มีค่ามัธยฐาน 20 ปี จำนวนปีที่ปฏิบัติงานต่ำสุด 1 ปี จำนวนปีที่ปฏิบัติงานสูงสุด 41 ปี และส่วนใหญ่ได้รับการอบรมการพัฒนาองค์กรแห่งความรอบรู้ด้านสุขภาพ 1 ครั้ง จำนวน 47 คน

ระดับปัจจัยแห่งความสำเร็จของการพัฒนาองค์กรแห่งความรอบรู้ด้านสุขภาพของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

เมื่อพิจารณาระดับปัจจัยแห่งความสำเร็จ พบว่า ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.16 (S.D. = 0.40) ซึ่งพิจารณาตามปัจจัย พบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ด้านผู้บริหาร ทุกระดับให้การสนับสนุนและติดตาม อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.28 (S.D.= 0.54) การสร้างความเข้าใจและกระตุ้นให้เกิดความร่วมมืออยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.20 (S.D.= 0.44) หน่วยงานสนับสนุนทุกระดับมีแผนงานสนับสนุนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.16 (S.D.= 0.48) การเชื่อมโยงระหว่างหน่วยบริการ ในเครือข่ายเดียวกันอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.14 (S.D.= 0.45) การพัฒนาภาพลักษณ์ของสถานบริการ อยู่ในระดับมากอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.13 (S.D.= 0.42) และการลงมือปฏิบัติในพื้นที่ที่มีความพร้อมและสมัครใจในการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ มากมีค่าเฉลี่ย 4.04 (S.D.= 0.48) ตามลำดับ

ระดับปัจจัยทางการบริหารกับการพัฒนาองค์กรแห่งความรอบรู้ด้านสุขภาพของผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

เมื่อพิจารณาระดับปัจจัยทางการบริหาร พบว่า ในภาพรวมกลุ่ม ตัวอย่างอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.13 (S.D.= 0.47) ซึ่งพิจารณา

ตามปัจจัย พบว่า ปัจจัยทางการบริหารด้านวัตถุประสงค์อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.14 (S.D. = 0.53) เวลาอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.13 (S.D. = 0.52) เทคโนโลยี อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.12 (S.D. = 0.52) การบริหารจัดการ อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.11 (S.D. = 0.51) งบประมาณ อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.11 (S.D. = 0.56) และบุคลากร อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.10 (S.D. = 0.50) ตามลำดับ

ระดับการพัฒนาองค์กรแห่งความรอบรู้ด้านสุขภาพของผู้บริหารโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

เมื่อพิจารณาระดับการพัฒนาองค์กรแห่งความรอบรู้ด้านสุขภาพ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.16 (S.D.= 0.41) ซึ่งพิจารณาตามปัจจัย พบว่า การพัฒนาองค์กรแห่งความรอบรู้ด้านสุขภาพ ด้านการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.30 (S.D.= 0.47) การสื่อสารระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.23 (S.D. = 0.48) การเข้าถึงข้อมูลและบริการของผู้รับบริการ อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.22 (S.D. = 0.49), ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.18 (S.D.= 0.52) ผู้นำและการนำองค์กร อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย

4.17 (S.D.= 0.48) การมีส่วนร่วมของผู้ให้บริการและผู้รับบริการ อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.13 (S.D.= 0.50) การสื่อสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และค่าใช้จ่ายในการรับบริการ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.12 (S.D.= 0.47) การให้ความสำคัญมุ่งเน้นการให้บริการกลุ่มเสี่ยงสูง อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.12 (S.D.= 0.48) การวางแผนและประเมินผล อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.10 (S.D.= 0.46) และการเข้าถึงข้อมูลและบริการของผู้รับบริการ อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 3.99 (S.D.= 0.56) ตามลำดับ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จและปัจจัยทางการบริหารที่มีความสัมพันธ์การพัฒนาองค์กรแห่งความรอบรู้ด้านสุขภาพของผู้บริหารโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ภาพรวมปัจจัยแห่งความสำเร็จและปัจจัยทางการบริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับสูงกับการพัฒนาองค์กรแห่งความรอบรู้ด้านสุขภาพของผู้บริหารโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.844$, $p\text{-value} < 0.001$) และ ($r = 0.832$, $p\text{-value} < 0.001$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายด้านของปัจจัยแห่งความสำเร็จและปัจจัยทางการบริหาร รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ (Table) 1

Table 1 Pearson correlation coefficient between key success factors and administrative factors affecting the health literate organizations development for sub-district health promoting hospitals directors

Factors	Health literate organizations development		
	Coefficient	p-value	Level
1. Executives at all levels providing support and follow up	0.622	<0.001	moderate
2. Support units at all level have support plans	0.640	<0.001	moderate
3. Taking action in areas where there is readiness and willingness to participate	0.743	<0.001	High
4. Creating understanding and stimulating cooperation	0.771	<0.001	High
5. Image development of healthcare facilities	0.795	<0.001	High
6. Collaborations between sub-district health promoting hospitals and node hospitals	0.777	<0.001	High
Administrative Factors	0.832	<0.001	High
1. Man	0.729	<0.001	High
2. Money	0.718	<0.001	High
3. Material	0.717	<0.001	High
4. Management	0.781	<0.001	High
5. Time	0.712	<0.001	High
6. Technology	0.788	<0.001	High

ปัจจัยแห่งความสำเร็จและปัจจัยทางการบริหารที่มีความสัมพันธ์การพัฒนาองค์กรแห่งความรอบรู้ด้านสุขภาพของผู้บริหารโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

พบว่าผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุเชิงเส้นแบบขั้นตอน โดยมีการทดสอบ Kolmogorov-Smirnov ($p\text{-value} = 0.200$)

ซึ่งมีค่าอยู่ที่ 0.05 และใช้ Histogram ของค่าคลาดเคลื่อนพบว่า ค่าความคาดเคลื่อน (e) มีการแจกแจงปกติ (2) ค่าเฉลี่ยของค่าคลาดเคลื่อน (e) เท่ากับ 0 ทดสอบโดยใช้สถิติ t-test พบว่า ค่าเฉลี่ยของค่าคลาดเคลื่อน (e) เท่ากับ 0 (3) แต่ละค่าของ x ความแปรปรวนของค่าคลาดเคลื่อน (e) มีค่าคงที่ ทดสอบโดย

การทำ Scatter plot พบว่าการกระจายของค่าคลาดเคลื่อนอยู่ในลักษณะคงที่ และ (4) ค่าคลาดเคลื่อน (e) ต้องเป็นอิสระต่อกัน ทดสอบโดยค่า Durbin-Watson พบว่ามีค่า 1.928 ซึ่งอยู่ระหว่าง 1.50-2.50 แสดงว่าค่าคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน มีค่า Tolarence พบว่ามีค่า 0.305 – 0.654 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0 แต่ไม่เกิน 1 และมีค่า (VIF) พบว่ามีค่า 1.530 – 3.284 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 โดยเลือกตัวแปรปัจจัยแห่งความสำเร็จ และปัจจัยทางการบริหารที่มีผลต่อการพัฒนาองค์กรแห่งความรู้ด้านสุขภาพของผู้บริหารโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครพนม เข้าสู่การวิเคราะห์เพื่อหาตัวแปรอิสระที่สามารถร่วมกันพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์กรแห่งความรู้ด้านสุขภาพของผู้บริหารโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครพนม ที่ถูกเลือกเข้าสมการคือตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเรียงลำดับดังนี้ คือ ด้านการพัฒนาภาพลักษณ์ของสถานบริการ (p-value <0.001) ด้านเทคโนโลยี (p-value = 0.008)

ด้านการบริหารจัดการ (p-value <0.001) ด้านผู้บริหารทุกระดับให้การสนับสนุนและติดตาม (p-value = 0.002) ด้านการเชื่อมโยงระหว่างสถานบริการในเครือข่ายเดียวกัน (p-value = 0.003) ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัวแปร สามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์กรแห่งความรู้ด้านสุขภาพของผู้บริหารโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครพนม ได้ร้อยละ 80.0 จากผลการศึกษาครั้งนี้ได้สมการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นซึ่งเป็นสมการทำนายในรูปคะแนนดิบดังนี้ $Y = 0.351 + (0.245)(\text{ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ด้านการพัฒนาภาพลักษณ์ของสถานบริการ}) + (0.152)(\text{ปัจจัยทางการบริหาร ด้านเทคโนโลยี}) + (0.207)(\text{ปัจจัยทางการบริหาร ด้านการบริหารจัดการ}) + (0.117)(\text{ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ด้านผู้บริหารทุกระดับให้การสนับสนุนและติดตาม}) + (0.187)(\text{ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านการเชื่อมโยงระหว่างสถานบริการในเครือข่ายเดียวกัน})$ รายละเอียด ดังแสดงในตารางที่ (Table) 2

Table 2 Stepwise multiple regression analysis development the health literate organizations development for sub-district health promoting hospitals directors

Factors	B	Beta	T	p-value	R	R ²	R ² adj	R ² change
1. Image development of healthcare facilities.	0.245	0.257	3.914	<0.001	0.795	0.632	0.629	0.632
2. Technology	0.152	0.191	2.693	0.008	0.864	0.747	0.743	0.115
3. Management	0.207	0.254	3.911	<0.001	0.880	0.774	0.769	0.028
4. Executives at all levels providing support and follow up.	0.117	0.152	3.139	0.002	0.891	0.794	0.787	0.019
5. Collaborations between sub-district health promoting hospitals and node hospitals.	0.187	0.206	3.051	0.003	0.899	0.808	0.800	0.014

Constant = 0.351, F = 105.237, p-value <0.001, R = 0.899, R² = 0.808, R²adj = 0.800

อภิปรายผล

การพัฒนาองค์กรแห่งความรู้ด้านสุขภาพเป็นกระบวนการพัฒนาความรู้ด้านสุขภาพเพื่อเอื้อให้เกิดความรู้ด้านสุขภาพของบุคลากรทุกวิชาชีพในหน่วยบริการ ซึ่งการพัฒนาองค์กรแห่งความรู้ขององค์กรนั้น ผู้บริหารหน่วยบริการต้องให้ความสำคัญกับการมุ่งเน้นให้ผู้รับบริการเกิดความรอบรู้ด้านสุขภาพ⁽¹⁴⁾ รวมถึงมีการนำข้อมูลไปใช้ในการดูแลสุขภาพของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคโลกาภิวัตน์ ที่มีการปรับใช้นโยบายความรู้ด้านสุขภาพสู่พื้นที่ชุมชน ทำให้ชุมชนสามารถดูแลตัวเองในด้านสุขภาพได้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการสร้างระบบการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมที่มีความยั่งยืน⁽¹⁵⁾ อย่างไรก็ตาม การนำนโยบาย ไปปฏิบัติให้เกิดขึ้นจริงได้ หน่วยบริการปฐมภูมิหรือโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลซึ่งเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิในชุมชนมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการถ่ายทอดและสร้างความรู้ด้านสุขภาพ ให้เกิดขึ้นในชุมชน

ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ที่ต้องพัฒนา หน่วยบริการปฐมภูมิให้มีความพร้อมในการเป็นผู้นำด้านสุขภาพและถ่ายทอดกระบวนการพัฒนาความรู้ด้านสุขภาพให้เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ชุมชน⁽¹⁶⁻¹⁷⁾ สอดคล้องกับงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้แล้วพบว่า ภาพรวมการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลติดตามเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลอยู่ในระดับมาก⁽¹⁸⁾

อย่างไรก็ตามจากผลการศึกษาความสัมพันธ์พบ ปัจจัยความสำเร็จด้านผู้บริหารทุกระดับให้การสนับสนุนและติดตาม ปัจจัยความสำเร็จด้านหน่วยงานสนับสนุนทุกระดับมีแผนงานสนับสนุนมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับการพัฒนาองค์กรแห่งความรู้ด้านสุขภาพนั้น สามารถอธิบายได้ว่า เนื่องด้วยนโยบายของการพัฒนาองค์กรแห่งความรู้ด้านสุขภาพนั้นเป็นสิ่งใหม่ที่เป็นการนำร่องการปฏิบัติงานทำให้ความ

ชัดเจนของแนวทางการปฏิบัติยังไม่ครอบคลุมในบางประเด็นทำให้ผู้บริหารยังไม่สามารถวางแผนการสนับสนุนแนวทางได้อย่างเต็มที่ รวมทั้งความรู้และความเข้าใจในความรอบรู้ด้านสุขภาพของเจ้าหน้าที่บางส่วนอาจยังไม่เข้าใจในการนำไปใช้กับหน่วยบริการสุขภาพ ทำให้การวางแผนนำไปใช้เพื่อพัฒนาองค์กรแห่งความรอบรู้ด้านสุขภาพในหน่วยงานอาจยังไม่เต็มประสิทธิภาพ

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาองค์กรแห่งความรอบรู้ด้านสุขภาพของผู้บริหารโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ได้แก่ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ด้านการพัฒนาภาพลักษณ์ของสถานบริการ ด้านผู้บริหารทุกระดับให้การสนับสนุนและติดตาม และด้านการเชื่อมโยงระหว่างสถานบริการในเครือข่ายเดียวกัน ปัจจัยทางการบริหาร ด้านเทคโนโลยี และด้านการบริหารจัดการ สามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 80.8 ($R^2=0.808$) อธิบายได้ว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ด้านการพัฒนาภาพลักษณ์ของสถานบริการให้เป็นองค์กรต้นแบบด้านองค์กรแห่งความรอบรู้ด้านสุขภาพ จะช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือในการให้บริการ และจะช่วยให้ประชาชนเชื่อมั่นในบริการที่จะได้รับ รวมทั้งเป็นการประชาสัมพันธ์ความรอบรู้ด้านสุขภาพ ในเรื่องของการให้บริการทางการแพทย์อย่างมีคุณภาพ จะทำให้ประชาชน ครอบคลุม และชุมชน และมีความเชื่อมั่นและมั่นใจในการเข้าถึงบริการทางการแพทย์ของหน่วยบริการทางปฐมภูมิ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้แล้ว พบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านการพัฒนาภาพลักษณ์ของสถานบริการมีผลต่อการดำเนินงานพัฒนามาตรฐานคุณภาพบริการปฐมภูมิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ⁽¹⁸⁻²⁰⁾ นอกจากนี้ด้านผู้บริหารทุกระดับให้การสนับสนุนและติดตาม เป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินงานรวมถึงสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาความรอบรู้ด้านสุขภาพให้เกิดขึ้นได้นั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารต้องเล็งเห็นถึงความสำคัญและสนับสนุนในการดำเนินการ ในปัจจุบันมีโครงการนโยบาย สาสุขอุ้นใจในการส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพให้เกิดขึ้นในหน่วยบริการปฐมภูมิ เพื่อให้เกิดการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมทั้งภาคประชาชนและภาครัฐบาล จนนำไปสู่องค์กรรอบรู้ด้านสุขภาพในการดูแลสุขภาพแบบบูรณาการทั้งในชุมชนและหน่วยบริการปฐมภูมิ⁽¹⁶⁾ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้แล้ว พบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ด้านผู้บริหารทุกระดับให้การสนับสนุนและติดตามมีผลต่อการดำเนินงานพัฒนามาตรฐานคุณภาพบริการปฐมภูมิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ⁽¹⁹⁻²⁰⁾ และด้านการเชื่อมโยงระหว่างสถานบริการในเครือข่ายเดียวกัน ช่วยให้ประชาชนสามารถได้รับบริการและความรอบรู้ด้านสุขภาพที่มีคุณภาพ หน่วยบริการได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์ เครื่องมือทางการแพทย์ที่ทันสมัย และระบบสารสนเทศที่เชื่อมโยงกัน รวมทั้งการสร้างความรู้รอบรู้ด้านสุขภาพ ทำให้บุคลากรและชุมชนสามารถส่งต่อข้อมูลระหว่างหน่วยบริการ เพื่อความรวดเร็วในการ

ให้บริการประชาชนทั้งเชิงรุกและเชิงรับ ซึ่งผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพต้องให้ความสำคัญเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน สอดคล้องกับการศึกษางานวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้แล้ว พบว่า ปัจจัยความสำเร็จการเชื่อมโยงระหว่างสถานบริการในเครือข่ายเดียวกันมีผลต่อการดำเนินงานพัฒนามาตรฐานคุณภาพบริการปฐมภูมิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ⁽¹⁹⁾

ปัจจัยทางการบริหาร ด้านเทคโนโลยี เป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินงานซึ่งหน่วยบริการต้องมีการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย รวมถึงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการใช้เทคโนโลยีให้สอดคล้องกัน เพื่อให้หน่วยบริการเกิดการพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งความรอบรู้ด้านสุขภาพ ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้แล้ว พบว่า ปัจจัยทางการบริหาร ด้านเทคโนโลยี มีผลต่อการดำเนินงานพัฒนามาตรฐานคุณภาพบริการปฐมภูมิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ⁽²¹⁻²²⁾ และปัจจัยทางการบริหาร ด้านการบริหารจัดการถือเป็นอีกปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานที่ราบรื่น ซึ่งผู้บริหารต้องมีการควบคุม กำกับและกระตุ้นให้บุคลากรในหน่วยบริการเกิดความร่วมมือ มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ในการให้ความรู้ด้านสุขภาพ มุ่งเน้นให้ผู้รับบริการเกิดการเข้าถึง เข้าใจ และนำข้อมูลไปใช้ในการดูแลสุขภาพของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้แล้วพบว่า ปัจจัยทางการบริหาร ด้านการบริหารจัดการมีผลต่อการดำเนินงานพัฒนามาตรฐานคุณภาพบริการปฐมภูมิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ⁽²¹⁻²²⁾

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด ควรสนับสนุนการพัฒนาภาพลักษณ์ของสถานบริการ ให้เป็นองค์กรต้นแบบด้านองค์กรแห่งความรอบรู้ด้านสุขภาพ รวมถึงการพัฒนาบุคลากรให้เป็นแบบอย่างที่ดีเกี่ยวกับความรอบรู้ด้านสุขภาพ ซึ่งจะช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือในการให้บริการ และจะช่วยให้ประชาชนเชื่อมั่นในบริการที่จะได้รับ ซึ่งนอกจากนี้เจ้าหน้าที่ทุกคนต้องมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อภาพลักษณ์องค์กร นอกจากนี้ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารทุกระดับให้การสนับสนุนและติดตาม โดยเฉพาะความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ในหน่วยบริการสุขภาพ ที่มีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนให้เกิดระบบความรอบรู้ด้านสุขภาพในทุกระดับ เพื่อให้การดำเนินงานราบรื่นและเกิดการส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพแบบองค์รวมทั้งเกิดขึ้นในหน่วยบริการปฐมภูมิ และควรสนับสนุนให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างสถานบริการในเครือข่ายเดียวกัน ช่วยให้ประชาชนสามารถได้รับบริการและความรอบรู้ด้านสุขภาพที่มีคุณภาพ หน่วยบริการได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์ เครื่องมือทางการแพทย์ที่ทันสมัย ซึ่งผู้บริหารควรให้ความสำคัญเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน

2) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด

ควรสนับสนุนด้านเทคโนโลยีในหน่วยบริการให้ทันสมัย และควรมีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการใช้เทคโนโลยีให้สอดคล้องกัน เพื่อรองรับการพัฒนามาตรฐานคุณภาพหน่วยบริการปฐมภูมิ และนอกจากนี้ควรส่งเสริมด้านการบริหารจัดการที่ดีซึ่งผู้บริหารควรมีการควบคุม กำกับและกระตุ้นให้บุคลากรในหน่วยบริการเกิดความร่วมมือ มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ในการให้ความรู้ด้านสุขภาพ มุ่งเน้นให้ผู้รับบริการเกิดการเข้าถึง เข้าใจ และนำข้อมูลไปใช้ในการดูแลสุขภาพของตนเอง

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาในรูปแบบวิจัยเชิงปริมาณ ดังนั้นเพื่อการศึกษาในกระบวนการปฏิบัติงานการพัฒนาองค์กรความรู้ด้านสุขภาพให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องศึกษาการพัฒนาแบบหรือกระบวนการในการนำไปใช้ในบริบทพื้นที่อื่นให้เกิดขึ้นจริง นอกจากนี้ยังจำเป็นต้องศึกษาการวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยการมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดองค์ความรู้อย่างบูรณาการในการพัฒนาองค์กรความรู้ด้านสุขภาพให้เกิดขึ้นทั้งประชาชน ชุมชน หน่วยบริการสุขภาพ ให้เกิดระบบสุขภาพให้ครอบคลุมได้อย่างยั่งยืน

กิตติกรรมประกาศ

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ คณาจารย์ภาควิชาการบริหารสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น รวมทั้งผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี ตลอดจนบุคคลที่ไม่ได้เอ่ยนามที่มีส่วนร่วมให้การทำวิจัยครั้งนี้ประสบความสำเร็จด้วยดี ไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

1. Office of Primary Health System Support Office of the Permanent Secretary, Ministry of Public Health. Nonthaburi: Office of the Permanent Secretary, Ministry of Public Health; 2019. (In Thai)
2. Ministry of Public Health. Resolution of the National Health Assembly. Know your health Join in creating a healthy society, No. 11. Nonthaburi: Ministry of Public Health; 2018. (In Thai)
3. Department of Health. Guide line for developing primary health care units into health-informed organizations. Nonthaburi: Ministry of Public Health; 2018. (In Thai)
4. Supawong C, group. Service Manual of District Health Promoting Hospital. 3rd ed. Bangkok: Organization Veterans; 2010. (in Thai)

5. Bouphan P. Principle of public health administration. Third edition. Khon Kaen: Khon Kaen University printer; 2015. (In Thai)
6. Nakhon Phanom Provincial Health Office. Nakhon Phanom Provincial Health Development Strategy Fiscal year 2023. Nakhon Phanom: Office; 2023. (In Thai)
7. Department of Health. Health Literate Organization Guide line, Thai people, knowledgeable about health. Nonthaburi: Ministry of Public Health; 2022. (In Thai)
8. Nakhon Phanom Provincial Health Office. Nakhon Phanom Provincial level government inspection report Fiscal year 2023. Nakhon Phanom: Office; 2023. (In Thai)
9. Cohen J. Statistical power analysis for the behavioral sciences. 2nd ed. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates; 1988.
10. Tosangworn P, Bouphan P. Administrative Factors and Key Success Factors Affecting the Participation of the Health Strategy Plan of Directors at Sub-District Health Promoting Hospitals in Nakhon Ratchasima Province. Journal of Health and Nursing Education. 2023; 29(3):55-38. (In Thai)
11. Likert R. The human organization: Its management and value. New York: McGraw-Hill; 1967.
12. Chantasawan S, Buathuan S. Social science research methodology. Khon Kaen: Department of Sociology and Anthropology, Faculty of Humanities and Social Sciences, Khon Kaen University; 2004. (In Thai)
13. Elifson K. Fundamental of social statistic. International edition. Singapore: McGraw-Hill; 1990.
14. Farmanova E, Bonneville L, Bouchard L. Organizational health literacy: review of theories, frameworks, guides, and implementation issues. INQUIRY: The Journal of Health Care Organization, Provision, and Financing. 2018; 55: 0046958018757848.
15. Brega AG, Hamer MK, Albright K, Brach C, Saliba D, Abbey D, Gritz RM. Organizational health literacy: Quality improvement measures with expert consensus. HLRP: Health Literacy Research and Practice. 2019; 3(2): 127-46.

16. Kloyiam S, Sukprasert K, Charoenphaot P, Kunarak T, Kena K. Evaluation of SASUK OON-CHAI, a Supportive Process for Organizational Health Literacy Improvement for Government Health Care Units. *Journal of Health Systems Research*. 2023; 17(3): 429-441.
17. Kružliaková N, Porter K, Ray PA, Hedrick V, Brock DJ, Zoellner J. Understanding and advancing organizational health literacy within a public health setting. *HLRP: Health Literacy Research and Practice*. 2021; 5(1): 35-48.
18. Chaiyamat I, Bouphan P. Motivation and Key Success Factors Affecting the Star Health Promoting Hospital of Health Care Professional at Sub-District Health Promoting Hospitals in Kalasin Province. *KKU Research Journal (Graduate Studies)*. 2021; 21(3):172-85. (In Thai)
19. Intaram P, Bouphan P. The Organizational Climate and Key Success Factors affecting the Performance of Public Health Technical Officers at Sub-District Health Promoting Hospital in Maha Sarakham Province. *KKU Research Journal (Graduate Studies)*. 2022; 22(2): 201-12. (In Thai)
20. Jaitan T, Bouphan P, Phimha S. Critical Success Factor Affecting Surveillance and Rapid Response Performance of Health Care Provider at Sub-District Health Promoting Hospitals in Loei Province. *KKU Research Journal (Graduate Studies)*. 2021; 21(3): 161-71. (In Thai)
21. Balee N, Sriruecha C. Administrative Factors Affecting Drugs and Supplies Management of Responsible Officers at Sub – District Health Promoting Hospital in Nong Khai Province. 2020; 13(1): 585-594. (In Thai)
22. Keopaseuth P, Bouphan P, Phimha S. Personal Characteristics and Administrative Factors Affecting the Performance of Nurses in the Emergency Department of Public Hospitals in Vientiane Capital. *KKU Research Journal (Graduate Studies)*. 2020; 20(2): 96-107. (In Thai)